

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV

PUSZTAEDERICS

2017.

EGYEZTETÉSI VÁLTOZAT

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés, köszöntő
2. Pusztaederics bemutatása
 - 2.1. Története, szerkezeti fejlődése
 - 2.2. Általános településkép, településkarakter
3. Örökségünk
 - 3.1. Építészeti értékek és régészeti értékek
 - 3.2. Tájji és természeti értékek
4. Településképi szempontból meghatározó területek, eltérő karakterű területek lehatárolása
 - 4.1. Karaktervizsgálat
 1. FALUSIAS karakterű terület
 2. EGYEDI karakterű terület
 3. SZŐLŐHEGYI karakterű terület
 4. KÜLTERÜLETI karakterű terület
 - 4.2. Településképi szempontból meghatározó területek
5. Ajánlások a településkép minőségi formálására vonatkozó ajánlások: építészeti útmutató
 - 5.1. Településszerkezet
 - 5.2. Épületek elhelyezése
 - 5.3. Épületek magassága
 - 5.4. Tető kialakítása
 - 5.5. Homlokzatképzés, anyaghasználat, színek
 - 5.6. Kerítések kialakítása
 - 5.7. Zöldfelületek kialakítása
 - 5.8. Közterületek kialakítása
 - 5.9. Sajátos építményfajták
 - 5.10. Reklámcélú-és hirdető berendezések
6. Jó példák - Épületek, építészeti részletek
7. Jó példák - Sajátos építményfajták, reklámfelületek, utcabútorok

A photograph of a village street. On the right, a white church tower with a red roof stands on a grassy hillside covered in yellow wildflowers. A yellow house is partially visible behind the tower. To the left, a paved road leads into the distance, with a light blue car parked on the side. Utility poles and wires are visible against a clear blue sky. The scene is bright and sunny.

Bevezetés

1

Bevezetés, köszöntő

A pihenés, a kapcsolódás természetes helyszíne - Pusztaederics.

Az emberi kultúra jól látható, maradandó nyomai a települések, mely lenyomata és hordozója a települési közösség múltjának és jelenének, tükrözője a társadalmi és gazdasági berendezkedés és a közösség kultúrájának. Egy település jellegét a természeti és az ember által alkotott elemek határozzák meg. Minden település rendelkezik olyan sajátos, csak az adott településre jellemző vonásokkal, amelyek a történelem során örökölt elemek, és amelyeket napjaink folyamatos építészeti tevékenysége alakít. Nincs két egyforma falu, minden falu, táji, építészeti és lakosainak viselkedésformáival egyenként is kifejezett egyéniség. Az egyedi arculat megőrzése a települések számára fontos feladat.

Puszaederics zalai zsáktelepülés a Dél-Göcseji-dombságnak és az Észak-Göcseji-dombságnak a határán fekszik. Arculatát, épített és természeti örökségét nagymértékben meghatározza a táj, ami körül veszi.

A településképi arculati kézikönyv célja, egy olyan szemléletformáló kiadvány kidolgozása, mely a helyi lakkosság, döntéshozók, újonnan betelepülők számára nyújt tájékoztatást az épített és természeti értékekről, a település építészeti arculatának jellemzőiről, és iránymutatást az épített környezet alakításával kapcsolatos elvárásokról.

Az arculati kézikönyv nem kizárólag szakembereknek készül, elsősorban a lakosságnak, az építetőknek nyújt tájékoztatást. A jogszabályok útvesztője helyett röviden, lényegre törően, ábrák segítségével és mindenki számára érthető módon mutatja be egy közösség környezetalakítással kapcsolatos elvárásait. Arculati kézikönyv bemutatja Pusztaederics meglévő épített és természeti értékeit, településképi karakterét, építészeti hagyományait. Javaslatot tesz a településképhez illeszkedő építészeti elemek és tájhasználat alkalmazására, mint az épületek, építmények településképhez való illeszkedését biztosító anyaghasználatára, tömegformálására, homlokzati kialakítására és a zöldfelületek kialakításának módjára

A táji, települési és építészeti hagyomány értékek együtt határozzák meg településünk arculatát. Saját arcát és egyéniséget. Ami érték. Az itt élők gondolkodásmódja, viselkedésformái, ápolthagyományai adják a településünk sajátos arculatát. Nincs két egyforma település, rádöbbenhetünk, hogy a hagyomány egységében megjelölt cél éppen a sokféleséget, a településenkénti egyéniségeket eredményezi.

Pusztaederics a falvak olyan értékeit hordozza, melyek igazán tiszteletre és megbecsülésre érdemesek.

Gál Lászlóné
polgármester

Bemutató

2

A település bemutatása

Általános településkép, településkarakter

Pusztaderics története, szerkezeti fejlődés

Pusztaderics és környéke tájféldrajzi értelemben a Nyugat-Zalai-dombság két kistájának, a Dél-Göcseji-dombságnak és az Észak-Göcseji-dombságnak a határán fekszik.

2.1. Pusztaderics története

„A név eredete: Pusztta személynévből keletkezett. Az alapjául szolgáló Endelich név valószínűleg szláv eredetű. A Pusztta előtag a falu egykori elpusztásodására utal.

Pusztaderics első ismert okleveles említése 1214-ből származik. A Válicka forrásánál, Magyaróddal és Söjtörrel határos falu a zalai vár földje volt, amelyet II. Endre király ekkor Miska comesnek adott jutalomul, mert Gertrud meggyilkolása után Béla fiát magához vette. Amikor a 14. század közepe táján ismét felbukkan a forrásokban a település már számos kisnemes birtokosa van, köztük János fiai, továbbá Szentbalázi Bedő, Szentbalázi Orros Miklós és az Apariaki. Az utóbbiak magva szakadtával, 1398-ban Kalaznói Mihálynak és Keresztúri Garázda Péter fiainak adta a király. Egy 1381-es adat szerint volt itt birtoka a szentgotthárdi apátságnak is. Házasságok és leányági öröklések révén még további kisnemesek tűnnek fel a birtokosok között a 15–16. század folyamán: Zele, Szentiváni, Tomaji, Uki, Pápai, Egervári, Kacor, Béri, Henyei Kenyeres családok. Először a 16. század végén pusztult el a település a török támadások következtében, átmenetileg. Ekkor lakosai még visszaköltöztek. A 17. század végén ismét pusztává vált a falu, amely ekkor már nagyrészt a Batthyányi család kezén volt. 1697-től kezdve telepítették újra, a lakosságnak számtalan kedvezményt adva.

A forrásokban több alkalommal említik Ederics szőlőhegyeit, pl. a Böre szőlőt, Tóth szőlőt, Göri szőlőt, Kerek szőlőt, valamint nemesi udvarházakat.”

Elpusztult középkori település Pusztaederics határában: Szompács

„A név valószínűleg a 'keselyű' szó szláv alakjából ered.

Szompács első ismert okleveles említése 1342-ből származik, amikor Hermáni Pál fia Domokosnak engedte át bírság fejében. Ekkor szerepel temploma is a forrásban. Az 1985-ben végzett falikutatás azonban kimutatta, hogy az épület száz évvel korábban, a 13. század közepe táján készülhetett. Minden bizonnyal a falu is létezett már akkor.

A 14–16. századi források számos birtokos család nevét őrizték meg, köztük a Bezerédi Vörösökét, a Sáriakét, Káldiakét, a szompácsi Héderekét, Darabosokét, Szentlászliaiakét. A 16. század közepén a Kerecsenyiek birtoka, majd zálogjog révén megszerzik a Háshágyiak. Nemesi udvarház és szőlő szintén volt ebben a faluban is. Az 1540-es évekből származó adóösszeírásokban már alig van lakosa a falunak, 1550-ben lakatlannak mondják, a törökök a templomot is felégették, amit 1755-en újjáépítettek. A lakosság átmenetileg ismét megtelepedett, de többé már nem fejlődött önálló faluvá, a 20. században Pusztaederics határában találkozunk vele, mint külterületi lakott helyvel. Az elpusztult középkori település területét teljesen pontosan nem ismerjük, régészeti érdekű területként jelöltük a templom környezetében.”

(forrás: Pusztaederics örökségvédelmi hatástanulmánya)

Szénhidrogén-ipar

„A falu területén 1951-ben létesítették az első földgázkutát, amikor a Hahót–kőolajmezőn a pusztaszentlászlói kőolajkutak hozamának csökkenése miatt nyugati irányban folytatták a kutatásokat. A Hahót–Ederics földgázmezőn, mely két, egymástól független alsópannon kori homokkő rétegben tárolta a földgázt, a kutatófúrásokat követően 1953-ban kezdődött el az ipari méretű földgáz-kitermelés. 1953-ban 38,4 millió m³ földgázt termeltek ki. A kitermelés 1958-ban érte el a csúcst, abban az évben a Hahót–Ederics földgázmező éves hozama 46,8 millió m³ volt, majd ezt követően fokozatosan csökkent, a gázmező kezdeti 140 baros nyomása 30 barra csökkent. A gázmező az 1970-es évek elejére kimerült, 1973-ban beszüntették a földgázkitermelést. A bányászat két évtizede alatt 598,2 millió m³ földgázt hoztak a felszínre a mezőn létesített 20 aktív kútból.

Az 1970-es évek elején döntés született arról, hogy a kimerülő gázmezőn földalatti gáztározót létesítenek. 1972-ben öt korábbi gázkút felhasználásával kísérleti tárolást hajtottak végre. Ekkor kompresszor nélkül, csupán a távvezetéki nyomást felhasználva, 6,9 millió m³ földgázt sajtoltak a gáztároló rétegbe.

A gáztározó kiépítése három üzemben zajlott. Az első ütemben, 1972–1979 között 17 kutat vettek használatba a gáztározóhoz, ezek közül kettő új fúrású kút volt, a tározóhoz kezdetben a felső tároló réteget használták. Két gázelőkészítő egységet, valamint a besajtoláshoz két darab, villamos motor hajtású, Halberstadt gyártmányú dugattyús kompresszort telepítettek. A létesítményt 1978-ban nyitották meg. Az első ütem elkészülte után a gáztározó mobil kapacitása (teljes kinyerhető gázmennyiség) 130 millió m³, napi csúcskapacitása 0,9 millió m³ volt.

1982–1988 között került sor a második ütem kiépítésére, melynek során az alsó gáztároló réteget is bevonták a tározásba. További négy új kutat fúrtak, lecserélték a gázelőkészítő berendezéseket és egy további kompresszort telepítettek. Ezzel 230 millió m³-re növekedett a tározó kapacitása és 0,9 millió m³-re a napi kinyerhető maximális gázmennyiség.

A tározó az 1991–1992 között megvalósított harmadik ütemében további egy új kutat mélyítettek, illetve egy új gázelőkészítő egységet telepítettek, és kettő darab, az előzőekkel megegyező típusú és teljesítményű kompresszort építettek be. Ezzel a 31 kúttal (24 darab aktív termelő és besajtoló és 7 megfigyelő kút) rendelkező tározó névleges mobilgáz-kapacitása napjainkra 340 millió m³-re emelkedett. A napi kinyerhető gázmennyiség 2,9 millió m³. A tározó telepek nyomása feltöltöttség-től függően 60–150 bar. A földgáztározó napjainkban az E.ON Földgáz Storage vállalathoz tartozik.”
(forrás: www.wikipedia.hu)

II. katonai felmérési térkép (1763-1787)
(forrás: www.mapire.eu)

„Puszta Ederics” község szerkezete az utóbbi 2-300 évben lényegesen nem változott. A térképeken jól látható, hogy a ma védett kastély köré telepedtek le az itt lakók. A mai Kossuth L. utca mentén helyezkedtek el a lakóépületek. A térkép feltünteteti „Szompács M.H.” pusztát a kápolnával és néhány házzal. Az úthálózatot tekintve a Tófej-Gutorföldre összekötő, valamint a bekötő út is már fellelhető e korabeli térképeken. A mai Petőfi utca is látható, de az mentén még nincsenek épületek.

III. katonai felmérési térkép (1869-1887)
(forrás: www.mapire.eu)

A térkép szerint kismértékű fejlődés tapasztalható, mert a mai Petőfi utca elején már vannak épületek. „Szompács psz.” területén felkerült a térképre Szt. Angyalok kápolna megnevezés.

A külterületen a maihoz hasonlóan folyt a gazdálkodás. A meredek domboldalak erdővel borítottak, a patak völgyek rétként vagy legelőként hasznosultak „Puszta Ederics”-en. A dombtetőkön pedig szőlőtermesztés folyt.

Az eltelt közel 80 év alatt „Pusztáederics” lakott területe tovább növekedett. A Petőfi utca beépítése folytatódott a térkép tanúsága szerint, valamint Szompácsvásáros is további épületekkel gazdagodott. A külterület művelési módján nem látható változás.

Magyarország katonai felmérése (1941)
(forrás: www.mapire.eu)

Ezen a légifotón jól látható Pusztáederics településszerkezete: a két utca egy T betűt formál. A település mai telekstruktúráját évszázadokon keresztül megőrizte. Az építési tevékenység nagyon csekély mértékűnek mondható, így megmaradt a vidékre jellemző egyutcás, szalagtelkes szerkezeti felépítése. Közlekedési szempontból zsákfalú, melynek oka, hogy a hajdani földutak leaszfaltozása csak a főbb közlekedési

nyomvonalakra korlátozódott, és a szomszédos községekhez való átközelítés nem valósult meg.

A község határ természeti képét meghatározza a zalai tájakra jellemző dombhátakon kialakított szőlőhegyek. A dombok között nedves rétek és zömében akácerdők találhatók, de a vízfolyások mentén égeresek, a völgyekben pedig helyenként gyertyános tölgyesek és bükkösök is előfordulnak kisebb kiterjedésben. Az erdőterületek foglalják el a külterület legnagyobb részét, majd a szántó a következő legjelentősebb területtel rendelkező művelési ág. A harmadik legnagyobb művelési ágú terület a rét és a legelő.

2.2. Általános településkép, településkarakter

A táj térszerkezetének, ökológiai hálózatának alapja a gazdag, diverz vízrendszer és a hozzá kapcsolódó vizes élőhelyek lineáris rendszere. Erre fűződnek fel a művelt területekkel vagy az erdőkkel fedett dombosorok. A tájat meghatározzák a domborzati viszonyok, valamint a növényzet – elsősorban az erdők, szántók és legelők. Pusztadericset karéjban hatalmas zártkert veszi körül, a falu bevezető útjával párhuzamos hegyhát jelenleg is művelt.

A község közigazgatási területén erőteljesen érződik az emberi hatás. A folyamatos antropogén tevékenység hatására érintetlen természetes élőhely gyakorlatilag nem maradt fenn.

A folyamatosan kezelt, ezáltal rendszeres beavatkozásoknak kitett erdők aránya magas. A másodlagosan kialakult élőhelyek a természetközeli állapotú erdők, és a gyepek természetvédelmi jelentősége a többi terület intenzív használata miatt felértékelődött.

Településünk szinte teljesen megőrizte az évszázadokon keresztül kialakult építészeti arculatát: a földszintes házak sorát, ahol a mezőgazdasági termelésből éltek az emberek. Kis községünk szalagtelkes, két utcás, fésűs beépítésű, keskeny és mély telkekkel, hagyományosan vidékies épített környezettel. A beépítésre jellemző, hogy a fő funkciójú épületeket a telek utcai homlokvonalára vagy attól kis előkert elhagyásával telepítették.

A XX. század elején épült lakóépületek többsége utcára merőleges tetőgerincű ún. hosszúház, amihez az oldalkert irányába tornác vagy kódissállás csatlakozik. A hátsókert irányába a saját ellátásukhoz szükséges mezőgazdasági termeléshez kapcsolódó épületek (pajták, istállók, ólak) sorakoznak.

Az 1960-as és 1970-es évektől a polgárosodás megindulásával újabb épületforma jelent meg, a sátortetős kockaház, amely szakított a hagyományos népi építészet formavilágával, és egyúttal a modern élet szimbóluma lett. A lakóházak új formában, az utcával párhuzamos tengellyel épültek. Utcai homlokzatukon két darab fekvő ablak kapott helyet, ami a szobák számát hivatott illusztrálni.

Homlokzati díszük egyszerűbb, általában az ablak-sáv kapott díszítést. Tetejük elsősorban sáttortető. Tetőfedő anyagként natúr cserepet használtak.

Az 1980-as évektől egy új épülettípus jelent meg, a tetőtér beépítéses, emeletes, oromfalával az utca fél forduló családi ház, erkéllyel, melyekkel a hagyományos porták fokozatosan eltűntek, és vele elpusztult a hagyományos falukép is. Az új lakóházak elő-és oldalkerttel épültek, utcával merőleges gerinccel. A tetejük nyeregtető, a tetőfedés anyaga jellemzően cserép.

A községben nagyon változatos az utcai kerítések formája. Anyagjukat tekintve legjellemzőbb a fém és a fa, valamint ezek kombinációja. A magasságukat tekintve egységesnek mondható, ezáltal egységes utcaképet alkotnak.

Utcabútorok, táblák

A közterületeken telepített utcabútorok a buszváró kivételével, mely fém és üveg kombináció, egységes képet mutatnak, fából készültek és színezésük is hasonló.

Utcahálózat

A község két utcája változó szélességű, a domborzatot követi, enyhén kanyargós. Az utak mellett lévő zöldsáv szélessége keskeny. A zöldfelületet a kertek zöld növényzete adja.

A községben kiépített belső önkormányzati úthálózat aszfaltozott, gyalogjárda csak a Kossuth L. utca nyugati oldalán található. A parkolás az utak mentén történik. Az intézmények és az üzletek esetében a parkolás saját telken megoldott. Önálló közterületi parkoló nincs.

Szőlőhegy

Pusztaderics nagyméretű kettő különálló zártkerttel, vagy, ahogy a helyiek mondják, „szőlőhegygyel” rendelkezik. A környező falvak lakosainak is itt van területük, ahol szőlőt és gyümölcsöt termelnek. A művelés folyik, de találhatunk elhagyott, pusztulásra ítélt ültetvényeket és prэшázakat is. A prэшázak többsége boronaház, hagyományos technológiával és formavilággal. Az utak a domborzat rétegvonalait követve kanyargósak, s ebből is adódik, hogy az épületek elszórtan helyezkednek el a zártkertben.

Külterület

A közigazgatási terület területfelhasználását vizsgálva megállapítható, hogy a kis lélekszámú településhez nagyméretű külterület tartozik. A belterülettől délre az erdőterületek, északra inkább a mezőgazdasági területek dominálnak. Az erdő művelésű területek foglalják el a külterület legnagyobb részét, majd a

szántó a következő legjelentősebb területtel rendelkező művelési ág. A soron következő, harmadik legnagyobb művelési ágú terület a rét és a legelő.

A belterület mellett két külterületi lakott hely található, melyek közül Szompács puszta ma is lakott, Miklóspuszta viszont már elnéptelenedett, és a korábbi lakótelkek mára beerdősültek.

A közigazgatási terület északi részén alakították ki a Dunántúli jelentőségű Gáztároló állomást. Ennek egy része Tófej községbe is átnyúlik. A gáztároló környezetében több szénhidrogén kút található, így a település belterületének nagy része is bányateleknek minősül.

A belterület szélén, a patak völgyben található réteken, állattenyésztést folytat egy helyi család

Örökségünk

3

Örökségünk

Településképi szempontból meghatározó építészeti, műemléki, táji és természeti értékek, településképi jellemzők

3.1. Építészeti értékek és régészeti értékek

Községünkben jó pár ház megőrizte a népi építézet jellegzetességeit, némi helyi sajátossággal ötvözve. Építészeti arculata a helyi hagyományos épületstílus jegyeket viselő épületek és az újkori épületek ötvözete. Az idők folyamán természetesen színesedett a település épületállományának összetétele, hiszen a mindenkori építészeti stílusnak és divatnak megfelelően épültek az újabb házak. A községet vegyes utcakép jellemzi. Állattartó és egyéb melléképületek a lakóépületekkel többnyire egybeépülve a hátsókert felé sorakoznak.

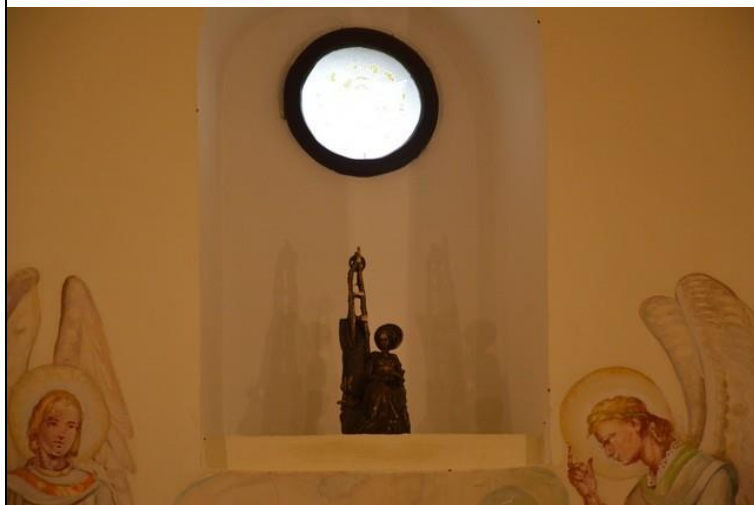

Szent Őrangyalok kápolna

Országosan védett műemlék. Szompács puszta nevű településrészen található.

„Az Őrangyalok tiszteletére szentelt kápolna a 13. században épült, romjaiban a török pusztítást is túlélte. A 18. század közepén építették újjá és nyerte el mai formáját. A szentélyben látható festmények a 20. század második felében készültek.” (forrás: www.martinus.hu)

„Az egyhajós templom falai téglából épültek, keleti oldalához félköríves szentély csatlakozik. Bejárata fölött gúlasakos harangtorony, melynek északi oldalán emberfejes vállkő látható. Az Őrangyalok titulusú kápolna romokban, de túlélte a török pusztítást és 1755-ben újjáépítették eredeti formájában. 1907-ben és 1935-ben restaurálták, 1985-ben tatarozták. Valószínűsíthető, hogy az újjáépítést követően kapta új védőszentjét, Szűz Máriát.” (forrás: www.zaol.hu)

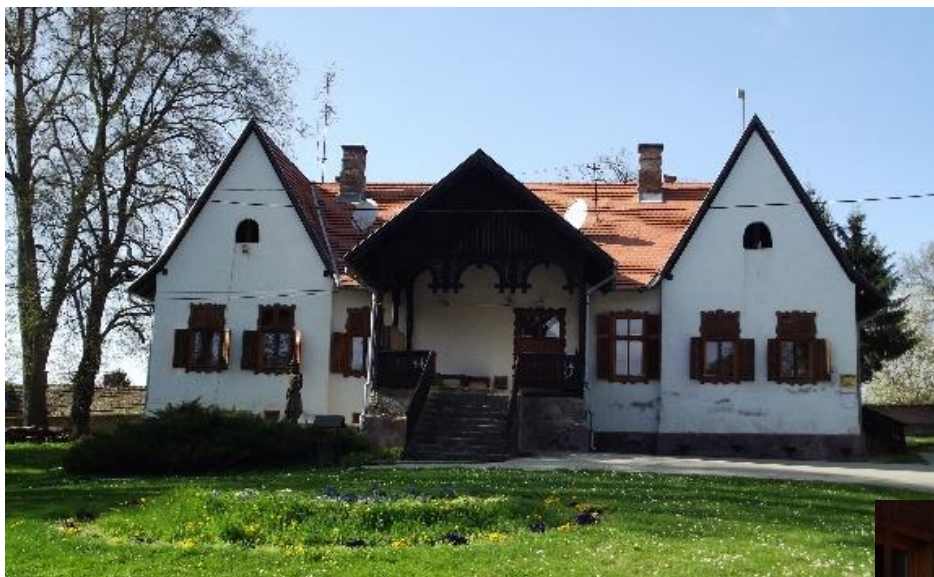

A templomnak mindig is nagyon komoly szerepe volt és van egy település életében, a falu településszerkezete, társadalmi élete egyaránt a templom köré szerveződött, a templom ugyanolyan mélyen átszötte a falu mindennapjainak életét, ahogy a keresztény vallás az ember mindennapjait.

fotó: www.mauritius.hu

Kastélyépület

Hári Kálmán kisbirtokos egykori kúriája, ma közösségi ház, polgármesteri iroda, könyvtár, telekunyhó, kultúrterem, orvosi rendelő és ökumenikus imaterem található benne

Harangláb

Fa harangláb található a Pusztaederics-i hegy bejáratánál. Az oszlopok faragottak, a tető síkpala fedésű. A környezete szépen rendezett, gondozott, alacsony fa kerítéssel körülvett.

A település központjában található harangtorony a falu központjának meghatározó építménye. Szabadon álló, négyzetes alaprajzú, két-szintes, téglafalazatú, alul zárt, felül a négy égtáj felé földérintésre alkalmas csúcsíves ablakokkal. A két szintet egyszerű tagolópárkány választja el egymástól. Az egyszerű zárópárkány felett lemez gúlasíksak található.

Lakóépületek

A múlt századi lakóépületek egységes formában épültek. A legjellemzőbb típus a két- és háromszatú lakóépületek legősibb és legegyszerűbb formája az úgynevezett „hosszú ház”, amely tetőgerincével az utca vonalára merőlegesen és a telek északi oldalhatárán áll.

A lakóházat alacsonyabb, de hasonló jellegű gazdasági épületek zárt sora követi. A lakóépületek alaprajzi elrendezése is a sorolás elvén alapult, az utca felől kapott helyet a tisztaszoba, közében, a bejáratnál volt a lakószoba a konyhával, hátul pedig a kamra. Az udvari front gyakori kiegészítő eleme a bejárat előtető, amit „kódisállás”-nak is neveznek. A bejárat hangsúlyos eleme sok helyen az oszlopos-tornác kialakítás.

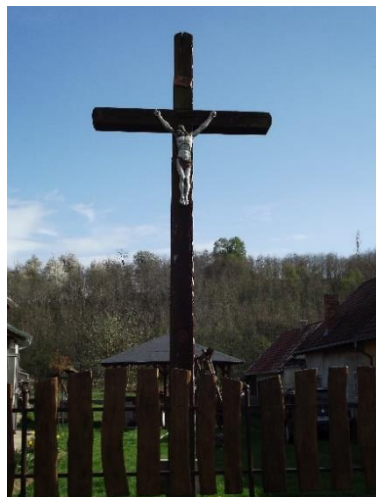

A nyeregtetős épületek oromfalas kialakításúak, az oromfalon szimmetrikusan elhelyezett kettő lőrés szerű ablak található, és az oldalfalon kettő, függőleges ablak, melyeket zsalu védett, vagy az 1950-es évektől egy három osztású, redőnytokos fekvő ablak. Nyílásrendjük a vidékre jellemző építészeti jegyeket viseli magán. Az épületeket az utcai telekhatár mentén vagy nagyon kicsi előkerttel telepítették. Fedésük natúr cserépfedés. A falazatuk anyaga téglá, de található még vályog épület is.

A megmaradt parasztházak homlokzatain még láthatók arányos nyíláskiosztások, melyek jellegzetességüket, a kor építészeti hagyományait mutatják be. A homlokzat színezésére a fehér volt a legjellemzőbb, de mára már többet átfestettek.

Feszületek,

Településünkön több feszület is található, külterületen és belterületen egyaránt. Anyagukat tekintve mindegyik kő, műkő, illetve fa. A keresztek nagy részét fogadalomból vagy hálából emelték, esetleg régi szerencsétlenségek emlékeként. A keresztek egy részét magánszemély vagy család állíttatta,

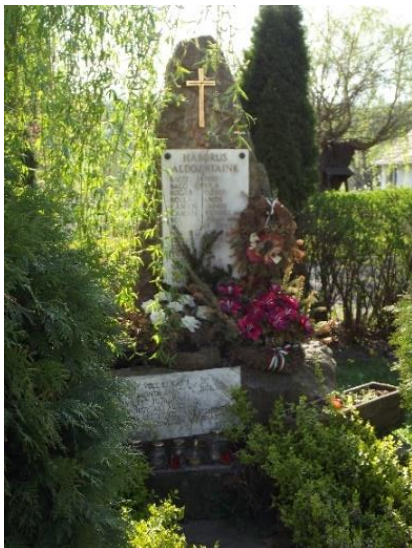

más esetekben azonban több személy vagy család, esetleg egy egész faluközösség fogott össze. Ha a keresztet nem védett területre, vagyis nem templom és temető területére állították, akkor gyakran kerítéssel vették körül, amely egyrészt védte a keresztet a legelésző állatoktól, másrészt figyelmeztette az arra járókat a hely szent voltára. Ez a kerítés általában 80-120 cm magas volt és 2x2 méteres területet fogott közre. Rendszerint dísznövényeket ültettek erre a területre, és időnként a kerítésen kívülre is, vagy magas fákkal vették körbe a területet.

Szobrok, emlékmű

Szűz Máriát ábrázoló mészköszobor az 1919. év emlékére. Az emlékművet a kastélyparkban helyezték el.

Pusztaderics község önkormányzata az I. és II. világháború áldozatainak emlékére állította az emlékművet. Az emlékműre erősített felső márványtáblán a háborúban elesett hősi halottak nevei szerepelnek, az alsó márványtáblán egy Petőfi Sándor idézet. Az emlékmű anyaga kő.

Községünk díszpolgára, Buda Ernő tiszteletére kialakított emlékligetben található ez az olajiparban használt kútelzáró szelvény. Az emlékliget létesítésével településünk tiszteletét fejezte ki Pusztadericsen évekig tevékenykedő Buda Ernőnek.

Kutak

A vezetékes ivóvíz bevezetése előtt az emberek ásott kutakból nyerték az ivó- és használati vizet. A községben több, nagyon szép állapotban megmaradt, mívesen körbeburkolt kerek kút talál-

ható magántelkeken. Típusukat tekintve ásott kutak, kör vagy négyzetes gödröt kellett kiásni ahhoz, hogy a talajvíz összegyűjtésére alkalmas legyen. A gödör falát téglával, vagy beton gyűrűvel bélelték, megakadályozva a föld beomlását. A víz kiemelése érdekében készült a felépítmény, ami biztonsági szempontokat is szolgált. Közterületen is található kettő fém szerkezetű közkút. Pusztadericsen szép példányok maradtak ezekből az ásott kutakból.

Boronapincék

A szőlőhegyben több, vidékre jellemző gazdasági épület található. Ezek szőlőpincék vagy prësházak. Sárral tapasztott boronafalú és padozatú épületek. A boronatechnika jó hőszigetelő tulajdonságú falazata miatt széleskörűen használatossá vált bortárolók vagy pincék építésére.

Korábban zsúpfedelesek voltak, később azonban már agyagcseréppel fedték őket. A nyílászárókat minden esetben zsalugáter védi. Az oromfalat deszkából készítették. A padlást kívülről, létrán lehet megközelíteni. Itt rendszerint szerszámokat vagy szénát tároltak hőszigetelőként. Az esővizet ciszternába gyűjtötték.

Szőlőhegyünkön őrződtek meg legtovább azok az évszázados épületek, amelyek a magyar népi kultúra legértékesebb elemei közé tartoznak.

Régészeti értékek

A község közigazgatási területéről elmondható, hogy vélhetően több korszak embere is megtelepült itt, tehát a település több korszakban is lakott volt. Jelenleg az alábbi korú és jellegű lelőhelyről van pontosabb ismeretünk.

Az adattári és szakirodalmi adatok alapján a jelenleg ismert régészeti lelőhely:

Puszttaederics–Szompácspuszta Római Katolikus Templom (KÖH 45447) középkor, Árpád-kori templom

(forrás: www.archeodatabase.hnm.hu/hu/node/45604)

3.2. Táji és természeti értékek

Kastélyépület kertje

Hári Kálmán kisbirtokos egykori kúriájának kertjében számos értékes növényzet, elsősorban fák vannak, mint a tiszafa, vadgesztenye, lúcfenyő, kislevelű hárs.

Községünket karéjban hatalmas, összefüggő szőlőhegyek veszik körül. Ezek a szőlőhegyek a történelem folyamán a falu gazdálkodásának szerves részét képezték. Kapcsolatot tartottak a hegy másik oldalán fennmaradt természeti környezettel és az alacsonyabb térszínen levő lakott területtel. Hagyományos táj és kultúrtörténeti jelentőségük mellett, még ma is fontos természeti értékeket hordoznak. Ezek a kisüzemi gyümölcsösök és szőlők igazán sokféle és változatos élőhelytípust foglalnak magukban. A szőlők, kaszálogyümölcsösök, spontán bokrosodó vagy már erdősült területek, felhagyott és gyomos szőlők, sokuk felé terjedő akácok találhatók egymás mellett mozaikosan. Néhány jelentős nagyméretű idős fa található a hegyi birtokokon szelídgesztenyék, kocsánytalantölgy, körtefák.

A zártkertek megőrzendő értékek: szerves részei, markáns elemei a magyar tájnak. A hagyomány és tudás, mely évszázadokon keresztül e sajátos gazdálkodási formával együtt alakult.

A külterület természetes növényzetét a patak völgyekben égerligetek és láperdők jellemezték, de ezek a területek ma már legnagyobb részben kultúrtájak. Egykor a község határ dombos részeit döntő részben nyugat-délnyugat-dunántúli bükkösök és gyertyános tölgyesek borították. Napjainkra ez az őshonos, hajdan uralkodó élőhelytípus lényegesen kisebb területre szorult vissza. A folyamatosan kezelt, ezáltal rendszeres beavatkozásoknak kitett erdők aránya magas. A község határ jelentős részén történt erdőtelepítés. Az újonnan létrejött erdők döntően akácosok. Az erdők egy része spontán alakult ki. A felhagyott szőlőterületeken is természetes módon terjedőben az akác. Jellemző növényei megegyeznek a telepített akácoséval, de még fellelhetők benne a korábbi gazdálkodás hírmondói a gyümölcsfák. A másodlagosan kialakult élőhelyek a természetközeli állapotú erdők, és a gyepek természetvédelmi jelentősége a többi terület intenzív használata miatt felértékelődött.

A térség fő vízfolyása a Berek-patak, mely Pusztamagyaród határában ered és Ortaháza mellett torkollik a Csertába. A patak mentét égeresek, az árkokkal szabdalts rétek, magassásosok, nádasok, üde kaszálók, gyomos üde gyepek, spontán cserjésedő, beerdősülő legelők és bokorfüzesek övezik. Ökológiai folyosó a Berek-patak-Sásas völgy. Az üde, természetközeli élőhelyek mozaikjai között megtalálhatók itt a vízparti nádasok, de csak kis kiterjedésben. Szintén kisebb területet foglalnak el a nem zsombékoló magassásrétek.

A terület állatállománya változatos, előfordul itt a holló és költ a védett madarak közül a fás élőhelyekhez kötődő örvös galamb, a legelőkhöz, gyepekhez kötődő haris, a fűrj, és a nádasok madara a nádirigó.

Településünk közigazgatási területén egy egyedi hatósági határozattal történő lehatárolásra váró ex-lege védett láp található. Pusztaederics külterületét érinti az országos ökológiai hálózat övezeti közül a magterület és a tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület övezete.

Esztétikai tájérték településünkön a kilátópontok, melyből kettő darab található.

1. Kilátópontok

Szompács településrészen a „Szent Őrangyalok” kápolna mellett, a 0127/1 hrsz-ú ingatlan.

2. Kilátópont

Gáni hegyi kilátópont

Lehatárolás

4

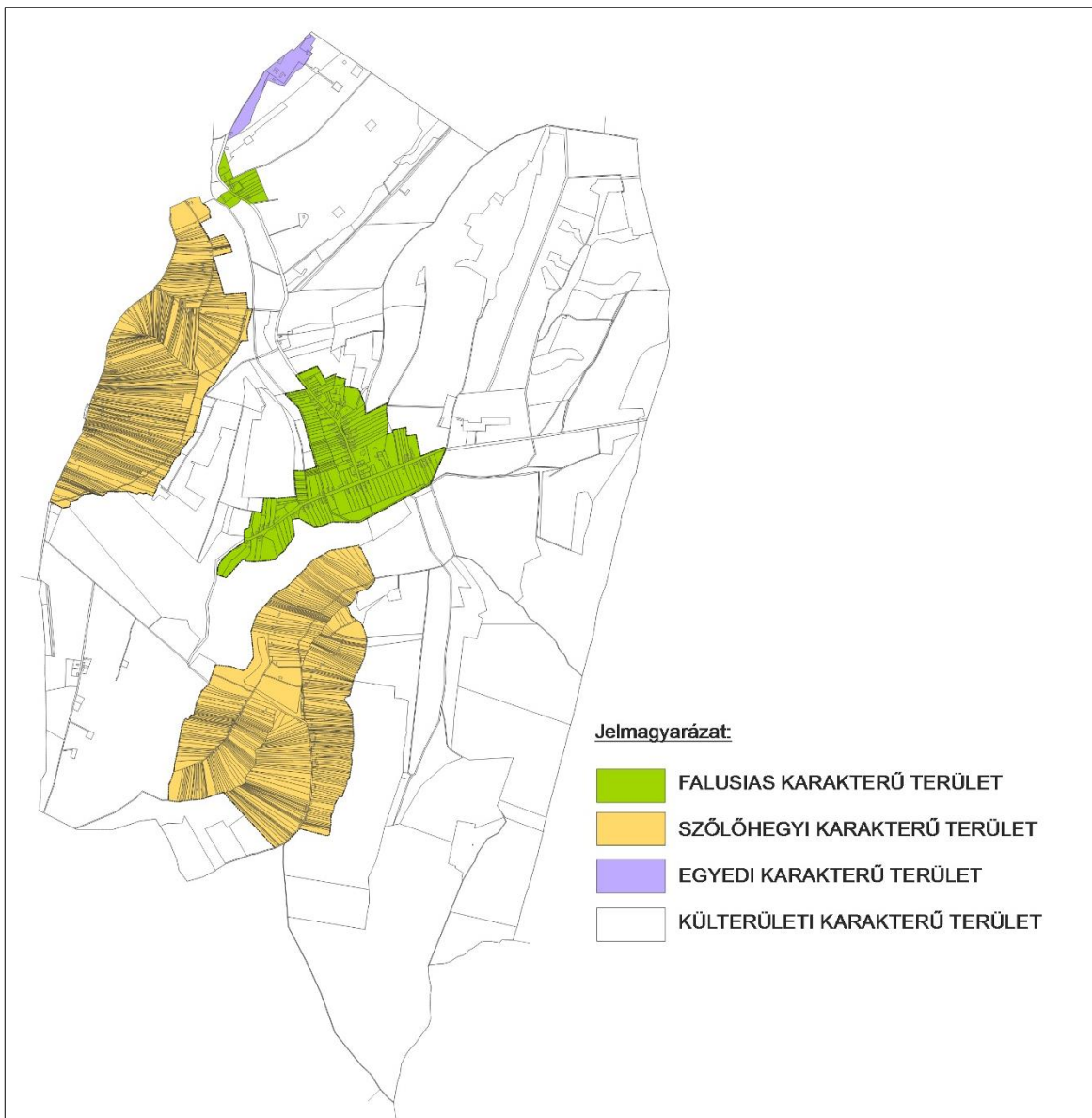
Településképi szempontból meghatározó, eltérő jellemzőkkel rendelkező területek lehatárolása

Eltérő karakterű területek lehatárolása, a településképi, arculati jellemzők és településkarakter bemutatása

4.1. KARAKTERVIZSGÁLAT

Pusztadericsen négy különböző karakterű területet határoltunk le, melyek a következők:

1. A község belterülete a Kossuth utca és a Petőfi utca, valamint Szompács pusztája **FALUSIAS** karakterű, falusi lakóépületek és hagyományos háztáji állattartáshoz, valamint kiskertű mezőgazdasági termeléshez szükséges porták sokasága található ezeken a területeken.
2. A község északi közigazgatási határa mentén található gáztároló **EGYEDI** karakterű területbe tartozik sajátossága miatt.
3. A község jellegzetes szőlőtermő részei, a szőlőhegyek a **SZŐLŐHEGYI** karakterű területbe tartoznak sajátosságuk miatt.
4. Pusztaderics jellemzően be nem épített külterületi részei a **KÜLTERÜLETI** karakterű területbe soroltuk egyedi, természetközeli jellemzői miatt.

1. FALUSIAS karakterű terület

A Falusias karakterű területen az épületek, amelyek nem kerültek átépítésre, bővítésre, lebontásra azoknál megmaradt a hagyományos arányokat őrző, földszintes kialakítás. Ezek a XX. század elején épült lakóépületek többsége jellemzően utcával merőleges gerincű magastetővel épültek. A tetőformát tekintve nyeregtes, míg a héjazat tekintetében a cserép a jellemző. Az épületeket az utcafronthoz közel helyezték el, vagy kisméretű előkert után, és - a telek szélességéhez igazodva – utcára merőlegesen telepítettek. Az épületek között található egyszerű tömegű, félnyeregtes lezárt kódisállással épült és a tornácos előtérrel kialakított lakóépületeket is.

Az 1960-as, 1970-es évektől kezdődően jelentek meg a sátortetős kockaházak, miáltal az egységes és harmonikus falukép megszűnt. Az épületek sátortetős kialakításúak, az utcafronton kettő darab hármask ablakkal. Homlokzati díszük egyszerűbb, általában az ablaksáv kapott díszítést. Majd az 1980-as évekre jellemző tetőtér beépítéses lakóépületek községünkben is épültek, hatalmas oromfalakkal és utcai homlokzaton erkéllyel. Jellemzően utcával merőleges gerincű, nyeregtetővel épültek. Az új épülettípusok már nem a paraszti létforma színterei voltak, hanem a városi villaépítész mintájára készülő, de az átlagember számára is megfizethető „modern” otthon.

Az elmúlt fél évszázad alatt a korszerűsítés jegyében végzett átalakítások, bővítések következtében olyan mértékű változásokon estek át az úgynevezett hosszú házas épületek, hogy sok esetben teljesen megváltoztatták az épületek nagy részének homlokzatát, tömegét, arányát. Ezáltal a falusias arányokat őrző kialakítástól idegen ablakok (pl.: 3-as ablak, redőnyszekrényes ablak), ajtók beépítésével az égetett cseréptetők fedőanyagának megváltoztatásával, a kőporos vakolatok megjelenésével egyidejűleg eltűntek a mívésnek mondható épülettagezatok, díszítőelemek egy része. Az átalakított épületek, vagy az újonnan épült épületek között egyaránt megtalálhatók a földszintes, tetőtér beépítéses és az egy emeletes épületek is. Ezek jellemzően utcával merőleges gerincű, nyeregtetős épületek, cserépfedéssel készültek.

Járda csak a Kossuth L. utca nyugati oldalán biztosított 1,0 m szélességben. Az utcák mellett változó szélességű zóldsáv található. Egybefüggő fasorok nincsenek, csupán egy-két faegyed jelenik meg elszórtan.

A belterület mellett, attól északnyugati irányban ma már csak egy külterületi lakott hely található, Szompács puszta. A valamikori Miklóspuszta viszont már elnéptelenedett, és a korábbi lakótelkek mára beerdősültek. Meredek dombhátra, dűlőúton kell fölkapaszkodnunk a messziről látható tornyos templomhoz. A körülötte lévő öreg temetőt rég nem használják, néhány régi emlékkő és korhadt fakereszt jelzi a helyét a süppedt sírhantokon. Az épületek tekintetében nem tér el a belterületén lévő épületállománytól. Itt is megtalálható a hagyományos arányokat őrző háromosztatú, utcára merőleges gerincű, nyeregvetős lakóépület, mintúgy a sátortetős „kockaház” és a tetőtér beépítéses lakóépületek. Az épületek vagy az utcafrontra épültek, vagy csekély mértékű előkerttel.

4.2. EGYEDI karakterű terület

A Magyar Földgáztároló Zrt. öt földalatti gáztároló létesítménnyel rendelkezik Magyarországon, ahol a földgáz részben letermelt földgázmezőkben tárolja. Az egyik ilyen földalatti gáztároló létesítmény Pusztaedericsen van, a közigazgatási terület északi részén, mely részben Tófej községbe is átnyúlik.

A gáztároló környezetében több szénhidrogén kút található, így a település belterületének nagy része is bányateleknek minősül.

A tároló kialakításának gondolata a hetvenes években vetődött fel. Az 1972-79 közötti időszakban már 5 korábbi földgázkitermelő kútat elkezdtek gáztárolásra használni, ezzel a pusztaedericsi létesítmény hazánk első földgáztárolója volt. 1979-re elkészült további 7 kút, amikor is hivatalosan is földgáztárolóvá minősítették a létesítményt. Ekkor az összesen 12 kút 100 millió köbméteres mobilgáz kapacitással rendelkezett. 1988-ban ezt

a kapacitást 100 millió köbméterrel növelték meg, majd 1991-ben további fejlesztések során újabb kutak létesültek.

A jelenlegi névleges mobilgáz kapacitás 340 millió köbméter. A napi kitárolási kapacitás 2,9 millió m³, míg a betárolási kapacitás napi 2,5 millió m³. A pusztedericsi létesítmény a Dunántúl egyetlen földgáztárolója, ezzel fontos szerepet játszik az ország nyugati részében a nagynyomású vezetékrendszer hidraulikai egyensúlyának fenntartásában.

Az üzem több épületből áll, melyek csarnoképületek, nagy fesztávolsággal, alacsony tetőhajlásszöggel, változó építménymagassággal, fémlemez fedéssel és oldalburkolattal. A további építmény technológiai, sajátos építmények. A fák és bokrok száma elenyésző (a teljes területhez viszonyítva), ezek jó része is örökzöld (tuják). A gáztároló környezetében mezőgazdasági művelés alatt álló területek találhatók.

3. SZŐLŐHEGYI karakterű terület

Pusztadericsen két szőlőhegy található a külterületen, a Gáni-hegy és az Újhegy. Utcahálózata szűk földút, a domborzatot követve kanyargós. A vidékre jellemző natúr cserépfedéses boronapincékkel épült be a termés feldolgozása és pihenés céljából hagyományos technológiával és formavilággal, de találhatunk már modernebb, emeletes vagy tetőtér beépítéses présházakat is.

Az épületek elszórtan helyezkednek el. A gazdasági épületek egyszerű téglalap alaprajzúak és egyszerű nyeregtetővel vagy kontyolt nyeregtetővel fedett földszintes, alapincézett épületek, az oromfalat deszkából készítették. A pinceépületek egy része már elhanyagolt, de vannak nagyon szépen karbantartott épületek is.

4. KÜLTERÜLETI karakterű terület

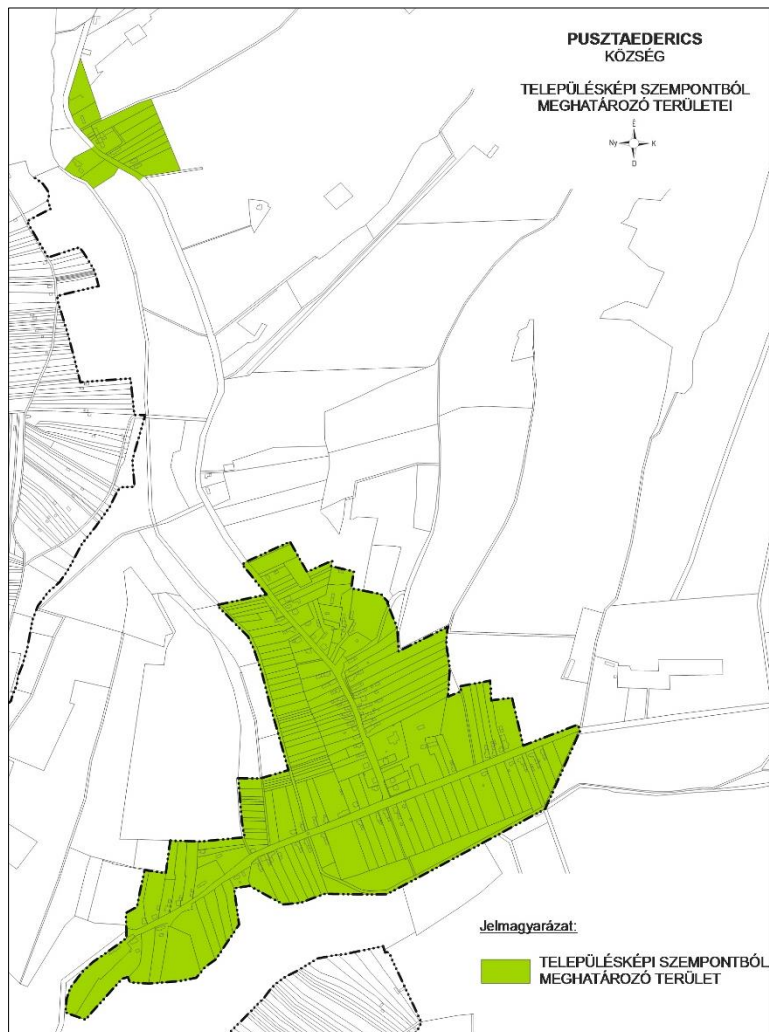
Pusztaderics dombok között bújik meg. A magasabban fekvő területekről csodálatos kilátás nyílik a Zalai-dombságra. Községünket északról mezőgazdasági területek, szántók, rétek veszik körbe, egy-egy erdőterülettel tűzdelve, nyugatról a Gáni-hegy határolja, délről hatalmas, egybefüggő erdőterületek vannak, melyek egészen a belterületi határig felhúzódnak. Ebben található mintegy zárványként az Újhegy és néhány mezőgazdasági terület.

A tájban művi – de gyakran a tájképet gazdagító – elemként jelennek meg az erdők között megbúvó, mezőgazdasági majorok. A község belterületétől keleti irányban lévő majorság telkei közül ma csak egyet hasznosítanak, állattenyésztés folyik rajta.

4.2. TELEPÜLÉSKÉPI SZEMPONTBÓL MEGHATÁROZÓ TERÜLETEK

A részletes karaktervizsgálat alapján településképi szempontból meghatározó területnek Pusztaderics belterületét és Szompács pusztát határoztuk le.

Ajánlások

5

Ajánlások

A településkép minőségi formálására

Ebben a fejezetben fogalmazzuk meg azokat az elveket, melyeket a településkép formálása érdekében – a helyi közösség javaslatai alapján – javaslunk megfogadni. Fontosnak tartjuk, hogy lakókörnyezetünk minél harmonikusabbá váljon azzal együtt, hogy helyi értékeinket megőrizzük és a lakóink egyedi ízlésüket is megmutathassák.

Az egyes karakterekre önállóan nem teszünk ajánlásokat, inkább általánosságban fogalmazzuk meg a településképi irányelveket. Amennyiben valamelyik karakterre egyedi ajánlást szükséges tenni, úgy azt külön nevesítjük.

Községünk – a vonatkozó jogszabályi előírások figyelembe vétele mellett - nem kívánja szigorúan lekorlátozni az épületek megjelenítését és telken belüli elhelyezését.

5.1. Településszerkezet

Pusztaderics településszerkezete organikusán, tudatos tervezői beavatkozás nélkül, a környezet-hez és a falusi társadalom fejlődéséhez idomulva alakult ki.

Településképi szempontból a kialakult utca és telekszerkezet megváltoztatása nem indokolt. Új településszerkezeti elem megjelenése nem várható.

5.2. Épületek elhelyezése

Olyan településképi és építészeti szempontból igényes - elsősorban egyedi tervezésű - építmények építését kérjük, amelyeket a telek adottságainak, a környezetük jellegének, a rendeltetésük követelményeinek, az építőanyagok sajátosságainak megfelelően alakítottak ki.

Az országos érvényű szabályoknál szigorúbb követelmények megállapítására nem törekszünk. A szabályozási terv beépítési módra és az épület elhelyezésére, mint elő- oldal- és hátsókertre vonatkozó előírásán túl nincs szükség településképi követelmények megállapítására, azonban javasolt – a beépítési mód függvényében - az építési helyet a kialakult, az adott utcára jellemző, tehát a szomszédos telkek beépítését is figyelembe véve megválasztani.

5.3. Épületek magassága

Az elhelyezhető épületek építménymagasságát a szabályozási terv határozza meg.

A településen a lakóépületek magaságukat tekintve vegyes képet mutatnak. Az egységes utcakép megőrzése érdekében kétszintes, azaz földszint plusz egy emeletes vagy annál magasabb épüle-

tek elhelyezése nem javasolt. Javasoljuk, hogy a meglévő beépítésnél magasabb épületek ne jelenjenek meg községünkben. A ZÁRTKERTI karakterű területen a lejtős terep miatt a lejtő felőli oldalon értendő az egy emelet magasság.

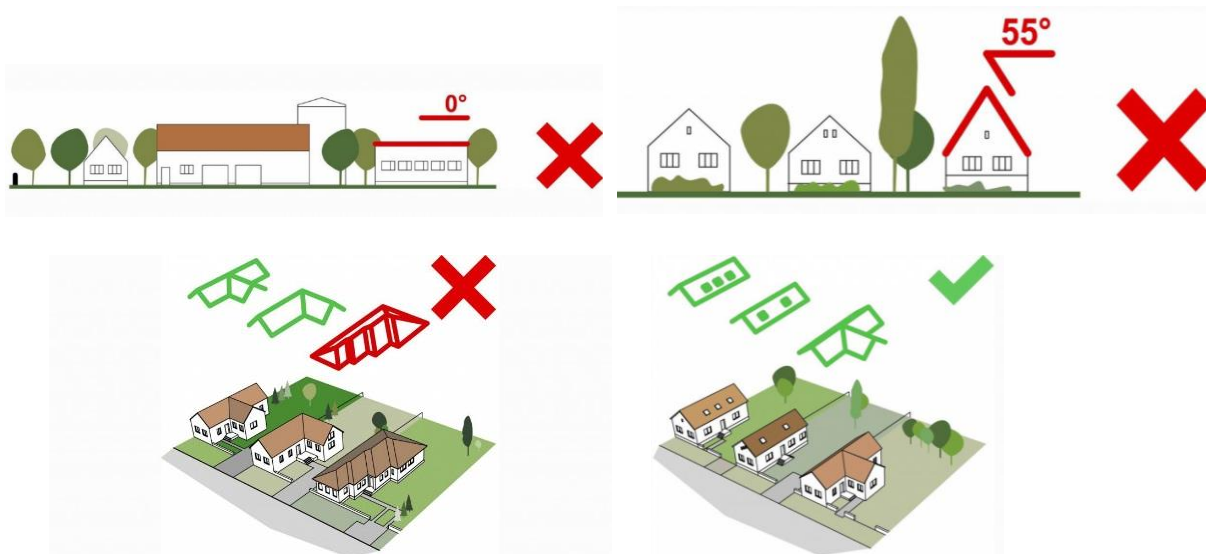

5.4. A tető kialakítása

A tetőformát, a tető hajlásszögét, a tetőfedés anyagát, az épület tömegformálását a környezethez illeszkedve kell kialakítani, illetve megválasztani. Az épületek tömegéből adódó változatos tetőformák, a hagyományokban gyökerező kontyolások és fióktetők alkalmazása ajánlott.

A tetők kialakítása legyen egyszerű, tagolások nélküli, lehetőleg nyeregtetőt vagy félnyereg tetőt alkalmazzanak az építtetők. A tető kontyolása megengedett. Az épületek utcára merőleges és utcával párhuzamos gerincű tetővel egyaránt épülhetnek.

Kizárólag magastetős kialakítás a megengedett a főépítmények tekintetében, a lapostetős kialakítás csak nem főépítmények esetén megengedett. A bonyolult, összetett, tördelt tetőidom alkalmazása kerülendő, mert nem illeszkedne az egyszerű tetőformájú házakból álló utcaképbe. A meglévő épületek közé épülő új háznak a környezetében már kialakult, magastetővel fedett épületekhez hasonló tetőhajlással javasoljuk építeni.

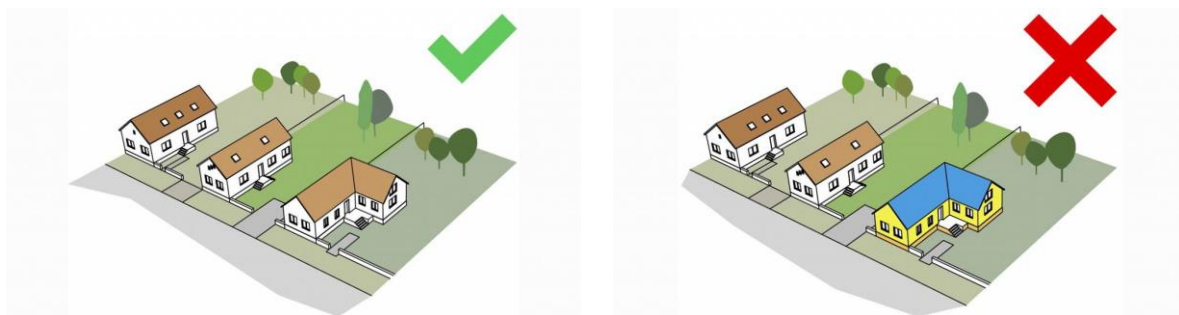
5.5. Homlokzatkialakítás, anyaghasználat, színezés

Az egy telken lévő építmények tömegeit és homlokzatait (homlokzati színezéseket) úgy kell kialakítani, hogy azok egymással összhangban legyenek és formai szempontból egységes építményegüttes hatását keltsék. Az egyes épületek egységes megjelenését biztosítani kell.

Az épületek homlokzata leggyakrabban vakolt falfelület. A vakolt felületek színezése általában fehér és a fehérnek a földszínek (sárga, vörös, barna, szürke) felé hajló árnyalatai. A természetes anyagú burkolat megengedett. Az új épületeknél a helyi hagyományokat tükröző vagy azzal azonos értékes homlokzati vakolatmotívumok megjelenését támogatjuk az épületek utcai homlokzatán. Az

építészeti értékekkel rendelkező épületek felújítása, átalakítása, bővítése esetében kerülendő a homlokzatok leegyszerűsítése, a vakolatdíszek eltávolítása, egy-egy jelentéktelennek tűnő részlet eltüntetése, javasolt inkább a helyreállítása.

A homlokzatok színezésénél kerülni kell az élénk, rikító, sötét színek (pl.: piros, lila, kék, zöld, stb.) és a csillogó vagy fénylő felületet eredményező anyagok használatát, helyette a környezethez igazodó színek (pasztell és természetközeli színek) alkalmazására kell törekedni.

A házak tetejét általában égetett kerámia cserép fedi. A tetőfedésnél a hullámpala, műanyag hullámlemez, palafedés és a nagy táblás fedések, valamint bitumenes hullámlemez nem alkalmazható. A tetőfedés színe tekintetében az élénk, rikító színek és csillogó vagy fénylő felületet eredményező anyagok alkalmazás kerülendők.

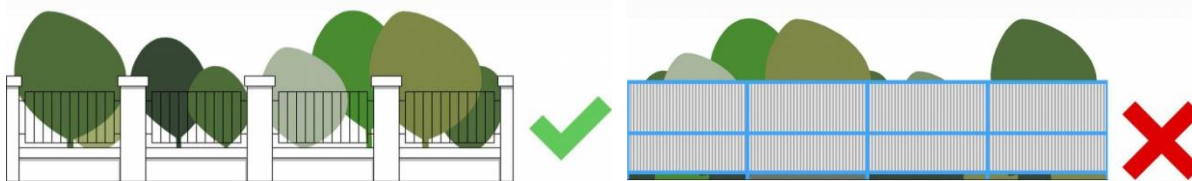
Az épületek anyaghasználatában az időjárással szembeni ellenállóságot javasoljuk figyelembe venni. Új épület építése, vagy meglévő épület átépítése, bővítése az anyaghasználatnál törekedni kell az utcára jellemző anyagok használatára, elsősorban a természetes anyagok használatára. Ugyanakkor az új, a mindenkor építészeti divatnak megfelelő anyaghasználat (fa, rozsdamentes

acél, üveg, stb.) is lehetséges, amennyiben azok erősítik az építészeti koncepciót, és harmonikusan illeszkedik a meglévő környezetéhez.

Új épületek létesítése esetén nem a historizáló megoldásokat kell keresni, hanem a korszerű építészeti elveknek megfelelő nyílászárókat kell alkalmazni. Jó, ha ezek mérete, alakja és homlokzati kiosztása ugyanakkor illeszkedik a környező épületekhez.

5.6. Kerítések kialakítása

A kerítések jellemzően áttörtek legyenek. Az új kerítések magassága ne haladja meg a meglévőket. Az utcai kerítés esetében a tömör betont, hullámpalát és a nagytáblás fémlemezt kerülni kell. A feltűnő, rikító színekkel (piros, kék, sárga, stb) való festésük nem javasolt. Egyéb tekintetben, mint a kerítés formája a község nem kívánja leszabályozni.

5.7. Zöldfelület kialakítása

A településkép egyik legfontosabb alkotóeleme az épített elemeken kívül a zöldfelület mennyisége és minősége. Az utcák menti változó szélességű zöldsáv nem mindenhol alkalmas növényzet telepítésére. A helyi közigazgatás és a lakóterületek kertjeinek zöld növényzete biztosítja az utca kedvező zöld megjelenését.

Egységes utcafásítás és zöldfelületi rendszer kialakítására és a mennyiségi fejlesztés helyett minőségi fejlesztésre kell törekedni (változatos, esztétikus növénykiültetésre, burkolatok építése).

A település arculatának javítása érdekében az őshonos és kultúrfafajokból álló fasorok telepítését javasoljuk, ahol a zöldsáv szélessége megengedi. Az egybelátható utcaszakaszokon törekedni kell az egységes utcakép kialakítására.

Az utcafrontra telepített növényzet a közlekedést ne zavarja vagy akadályozza, gondozott, rendezett képet alkossanak a növények.

5.8. Közterületek kialakítása

Községünk utcái változatos kialakításúak és vonalvezetésűek, járda nincs mindenhol kiépítve. Az út mellett változó szélességű zöldsáv található.

A közterületek kialakítása, azok minősége alapvetően befolyásolja az egész település imázsát. Ezért különösen nagy gondot kell fordítani a parkokra, közterületi zöldfelületekre, kihelyezett növényekre, a megfelelő növényfajok kiválasztására.

Az egységes utcakép érdekében javasolt az utcabútorokat, hirdetőfelületeket, információs táblákat egységes anyag és színhasználattal kialakítani.

Az egységes településkép érdekében a kapubejárók kiépítését azonos műszaki paraméterekkel javasoljuk megoldani.

5.9. Sajátos funkciójú építmények

A belterület már beépített területén, ahol a villamosenergia ellátás hálózatai föld feletti vezetésűek, új villamosenergia elosztási, közvilágítási vezetékeket és az elektronikus hírközlési hálózatokat a meglévő oszlopsorra, vagy közös tartóoszlopra kell fektetni. Közös oszlopsorra való telepítés bármilyen akadályoztatása esetén új építendő hálózatot földalatti elhelyezéssel lehet csak kivitelezni.

Új, vezeték nélküli elektronikus hírközlés építményei számára alkalmas terület a belterületi határtól legalább 500 m-re fekvő külterületi földrészletek. Az új antennák elsősorban multifunkcionális kialakítással telepíthetők (pl.: vadles, kilátó, víztorony), de ha nincs meglévő alkalmas építmény, akkor önálló szerkezetre is.

Egyéb műszaki berendezés (antenna, klímaberendezés, szellőző, szerelt kémény, stb.) az utcai homlokzaton nem helyezhető el. Szabadon álló, legfeljebb 6 m magas szélkerék és antenna tartó oszlop az előkertben nem helyezhető el.

5.10. Reklámcélú-és hirdető berendezések

Óriásplakát kihelyezése - beruházás támogatásának tényét tartalmazó kötelező hirdetőtábla kivételével - tilos. Reklám-, illetve hirdetőberendezés, felület közterületen, valamint közterületről látható magánterületen a településrész jellegzetes, illetve hagyományt őrző építészeti arculatához illeszkedő formai kialakítással, színhasználattal létesíthető, anyaga fából legyen. Magáncélú hirdető berendezés, cégtábla ne nyúljon a közterület fölé.

Jó példák (épületek, építészeti részletek)

6

Jó példák

Épületek, építészeti részletek

Többféle megoldás is tekinthető jó példának. Végig járva a település területét megállapítható, hogy az épületállomány korszakokhoz köthető stílusjegyeket mutat föl, éppen ezért a jó példáknál többfajta épület is képviselteti magát.

Jó példává válhat egy épület építészeti értéke, arányhelyes tömege, minőségi anyaghasználata, környezetéhez való alkalmazkodása, visszafogott színhasználata, gazdag növényi háttere okán, valamint harmonikus és esztétikus megjelenése, halvány természetközeli színe, természetes vagy természetes hatású anyagok használata, igényes tereburkolat, terepadottságokhoz illeszkedés miatt.

Jó példák

Sajátos építményfajták, reklámhordozók, egyéb műszaki berendezések

- természetes anyagok és színek alkalmazása
- egymással harmonizáló megjelenés.

A kerítések szerepe a településkép formálásában óriási, mert ezek látványa jelenik meg legmarkánsabban az utcaképben.

- arányos magasság
- minőségi anyaghasználata
- szép részletképzés
- szép utcaképi jelleg

- jól elrendezett elemek
- gondozott jelleg
- változatos növényállománya

Impresszum

Pusztaderics Község Önkormányzata megbízásából készítette:

HORVÁTH RITA
okl. településmérnök, főépítész
8700 Marcali, Kodály Z. u. 6.
horvath-rita@t-online.hu
+36 30 955 2036

Szerkesztette és szöveg: Horváth Rita
Fotó: Virga János
Légifotó: Hecker Renee
Készült: Marcali, 2017.